

Protokoll från utbildningsnämndens, förskolenämndens och SISAB:s råd för funktionshinderfrågor 2026-01-14

Närvarande**Ledamöter:**

Bertil Orrby, ordförande
Agnes Serfözö, vice ordförande
Liz Adams Lyngbäck
Leonore Nyström
Carola Gioti

Tjänstemän:

Anna Nyström, Skolfastigheter i Stockholm AB
Decirée Jokinen, utbildningsförvaltningen
Malin Jönsson, utbildningsförvaltningen

Sekreterare:

Carl Lidén Högselius, utbildningsförvaltningen

Adjungerande:

Carin Möller, utbildningsförvaltningen
Kristina Ansaldo, utbildningsförvaltningen
Eija Pohjanen, förskoleförvaltningen

Tidpunkt:

14 januari 2026, kl. 15:30-17:00

Plats:

Utbildningsförvaltningen, rum Katalysatorn,
Hantverkargatan 2F

Bertil Orrby
Ordförande

Agnes Serfözö
Ledamot

Carl Lidén Högselius
Sekreterare

1. Mötets öppnande

Ordföranden Bertil Orrby förklarade mötet öppnat och hälsade alla välkomna.

2. Val av justerare

Agnes Serfözö valdes jämte ordföranden Bertil Orrby att justera dagens protokoll.

3. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes enligt utsänt förslag.

4. Föredragning – Hur undervisning och stöd ges till utlandsfödda elever inom de anpassade skolformerna

Carin Möller, samordnare för anpassad grundskola, och Kristina Ansaldo, samordnare för nyanländas lärande, berättade om hur undervisning och stöd till utlandsfödda elever inom de anpassade skolformerna.

Inledningsvis gavs en övergripande beskrivning om undervisning i svenska som andraspråk för nyanlända och flerspråkiga elever som går i grundskola och anpassad grundskola. Tidsåtgången för andraspråkselever, för att hinna i kapp sina skolkamrater i språkutvecklingen, beror på i vilken ålder de kommit till Sverige. Över lag kan sägas att elever i åldersspannet 8–11 år har en lägre genomsnittlig tidsåtgång med 2–5 år för att nå den språkutveckling som jämnåriga skolkamrater nått. Elever som har ett mer uttalat behov av att närma sig sina jämnåriga skolkamrater är de elever som anlänt till Sverige först när de var 12–15 år gamla.

Att lära sig läsa och skriva på andra språk är en avancerad process och desto äldre eleverna är vid ankomsten till Sverige ju svårare är inläringen av att lära sig svenska som ett andraspråk. Forskning visar samtidigt att det inte är en nackdel att tala sitt modersmål i hemmet medan man pratar svenska i skolmiljön. I grund och botten besitter alla barn förmågan att bli flerspråkiga. Tidigare skolgång, möjlighet till tillfällen att tala språket, lärarens inställning till flerspråkighet och mångkultur samt socioekonomisk status är några av de faktorer som är avgörande för elevens andraspråksutveckling. I dagsläget finns det också elever i stadens skolor som först i grundskolan kommer i kontakt med det svenska språket, utifrån att de inte gått i förskola.

Elever med språkstörning (långsammare utveckling i sitt modersmål), intellektuell funktionsnedsättning och AST (autismspektrumtillstånd) kan tillägna sig språk på samma nivåer som enspråkiga elever med dessa utmaningar. Inom den anpassade grundskolan i Stockholm stad är det cirka 10 % som läser svenska som andraspråk. Värt att uppmärksamma är att det är rektor som beslutar om en elev ska läsa svenska som andraspråk medan modersmålsundervisningen är något vårdnadshavarna kan välja utöver ordinarie undervisning.

Frågor under mötet

Till mötet har rådets ledamöter skickat in ett urval av frågor som presenterades och besvarades. Bland annat ställdes en fråga om studiehandledning i förhållande till att kommunicera på det svenska språket eleven pratar i sin hemmiljö och hur man kan tänka med flerspråkighetsperspektivet. Föredragande berättade att lärarna inom den anpassade grundskolan har god förmåga och flexibilitet i att kommunicera med eleverna på det sätt som fungerar väl för dem för att de ska nå målen i samtliga skolämnen.

Fortsatt ställdes en fråga om modersmålsundervisning och hur utbildningsförvaltningen ser på samarbete mellan de lärare som undervisar i modersmål och lärare i den anpassade skolformen. Föredragande svarade att det ser olika ut från skola till skola. Tillsammans med Språkcentrum (enhet inom utbildningsförvaltningen) kommer grundskoleavdelningen att arbeta fram ett stödmaterial för modersmålslärare att undervisa i den anpassade grundskolan.

Till sist ställdes en fråga om vad som görs för att motverka överrepresentation och arbeta med flexibla kunskapsmål i grundskolan. Föredragande berättade att det pågår forskning som visar på felaktiga placeringar vilka beror på språkstörningar och inte intellektuella funktionsnedsättningar. Det är också svårt för lärare att avgöra om en elev har en språkstörning eller om det enbart rör sig om utveckling i sitt andraspråk (andraspråks-utveckling). Utbildningsförvaltningen har nu också ett centralt team av psykologer som är tillgängliga för alla skolor som har behov av att genomföra mer komplexa utredningar hos elever.

Presentation

Presentationen från mötet skickas ut till rådet.

**5. Föredragning – Verksamhetsplan 2026
förskolenämnden**

Eija Pohjanen, strateg på förskoleförvaltningen, berättade om verksamhetsplanen för förskolenämnden 2026. Till en början beskrevs strukturen för förvaltningens arbete med att ta fram en verksamhetsplan och hur stadens gemensamma inriktningsmål följs av verksamhetsmål och nämndmål. I arbetet med verksamhetsplanen ingår också att beskriva nämndens arbete med intern kontroll, vilket också gicks igenom under föredragningen.

Frågor och kommentarer under mötet

En kommentar lyftes om huruvida förskolenämndens verksamhetsplan omnämner och lyfter funktionshinderperspektivet. Rådets ledamöter har uppmärksammat att det inte finns några tydliga kopplingar till funktionshinderperspektivet i verksamhetsplanen.

Det framfördes fortsatt en kommentar om att verksamhetsplanen saknar information om teckenspråk i förhållande till förskolenämndens verksamheter. Även området kring barnhälsa är något som inte i tillräcklig utsträckning beskrivs.

Fortsatt lyftes en fråga om arbetet med ökad närvaro och inskrivningsgrad i förskolan samt hur detta kan vara kopplat till funktionsnedsättningar. Enligt föredragande pågår ett forskningsprojekt inom området och förskoleförvaltningen återkommer med mer information om detta.

Presentation

Presentationen från mötet skickas ut till rådet.

6. Svar från nämndens förtroendevalda på rådets frågor

Bertil Orrby, ordförande, gick övergripande igenom de svar som mottagits från utbildningsnämndens politiska partier utifrån det frågeunderlag rådet tidigare skickat ut.

Sammantaget visar svaren att de politiska partier som svarat på frågorna är positiva till att samarbeta vidare i någon form kring frågan gällande relationen mellan skola och hem. Rådet kommer fortsatt att arbeta aktivt med dels

samverkan mellan vårdnadshavare och skola, dels ta fram ett utkast till ett utvecklingsprojekt för målgrupperna (IF) och lärare, forskare och civilsamhälle.

7. Eventuella frågor avseende nämndärenden

Inget att notera.

8. Rådets fortsatta arbete med balanslistan

Utifrån föredragningen om förskolenämndens verksamhetsplan sätts ett ärende upp på balanslistan angående hur förskoleförvaltningens systematiska arbete fungerar för barn som avviker från den generella utvecklingskurvan.

9. Övriga frågor

Inga övriga frågor fanns att lyfta under mötet.

10. Mötets avslutande

Ordföranden Bertil Orrby förklarade mötet avslutat.